

Самохіна Світлана,
здобувач II курсу II (магістерського) рівня вищої освіти,
Національного університету «Чернігівський колегіум» імені Т. Г. Шевченка
м. Чернігів, Україна.

Науковий керівник –
Солдатенко Олександр Ігорович,
кандидат педагогічних наук, доцент кафедри мистецьких дисциплін
Національного університету «Чернігівський колегіум» імені Т. Г. Шевченка
м. Чернігів, Україна.

БЕЗПЕРЕРВНІСТЬ МУЗИЧНОЇ ОСВІТИ В УМОВАХ ВІЙНИ: НОВІ ТЕХНОЛОГІЇ, ЦИФРОВІ ІНСТРУМЕНТИ ТА ДУХОВНА СТІЙКІСТЬ МИТЦЯ

Повномасштабна війна в Україні поставила перед системою мистецької освіти безпрецедентні виклики. небезпека для життя під час повітряних тривог, особливо в прикордонних районах, холодні аудиторії без опалення і іноді без світла, навіть зруйновані ЗВО, а також обмежений доступ до інструментів – усе це загрожує безперервності навчального процесу.

Однак саме у таких умовах виявляється справжня сутність мистецтва – його здатність долати обставини, об'єднувати людей і підтримувати духовну силу. На прикладі навчання студентів спеціальності «Музичне мистецтво» можна спостерігати, як поєднання нових технологій, цифрових інструментів і творчої наполегливості, дозволяє зберегти якість музичної освіти навіть під час війни.

Використання інтернет-платформ (Zoom, Google Meet, MuseScore, Flat.io, Soundtrap, YouTube і т. д.) дало змогу продовжити дистанційні заняття, які

проходять як в приміщеннях ЗВО, так і в місцях проживання студентів і викладачів і, навіть, в бомбосховищах, головне – безпека та наявність Інтернету.

Це дає можливість: проведення індивідуальних занять з фортепіано та вокалу; онлайн-репетицій ансамблів і хорів; участі в онлайн конкурсах і концертах; створення цифрових партитур та аудіозаписів навчальних творів.

Zoom та Google Meet використовуються для проведення лекцій, семінарів, майстер-класів, індивідуальних занять з вокалу, інструментів, диригування тощо. MuseScore та Flat.io дозволяють студентам створювати, редагувати та обмінюватися нотами онлайн. Платформи для звукозапису та аранжування Soundtrap або Ableton використовуються студентами ЗВО для запису вокалу, інструментів, створення аранжувань. Платформи для трансляцій та презентацій YouTube Live використовується для проведення відкритих концертів, захистів дипломних робіт, презентацій творчих проєктів.

Про методи використання відеоплатформ як освітнього ресурсу пише в своїй статті Богдан Гарбуз та Оксана Гудошник. В ній запропоновано огляд популярних платформ, щоб продемонструвати їхній потенціал для створення зв'язків між музикантами й слухачами і популяризації академічного вокального мистецтва [1].

Електронне фортепіано та MIDI-клавіатура, дозволяють використовувати цифрові ефекти, підключення до навчальних програм і віртуальних оркестрів. Саме тому є можливість проведення занять та уроків в бомбосховищах.

Одним із найяскравіших проявів творчої стійкості стало проведення концертів у бомбосховищах і метро. Такі події мають подвійну мету: психологічну підтримку студентів і викладачів та збереження комунікативної функції мистецтва, його живого звучання.

Мистецькі ЗВО України організовують камерні концерти просто у підземних укриттях, використовуючи електронні музичні інструменти, портативне освітлення та акустику мінімального формату. У цих імпровізованих залах відбуваються не лише навчальні виступи, а й патріотичні благодійні концерти на підтримку Збройних Сил України та переселенців. Такі ініціативи

створюють нову модель концертного простору, де технології і людяність взаємодіють у надзвичайних обставинах.

Концерти на прикордонних територіях в дистанційному форматі – справжнє свято музики, натхнення та таланту. Учні та викладачі дарують глядачам чудові виступи, виконавши твори українських і зарубіжних композиторів [4]. Ірина Стеценко-Єршова в своїй статті досліджувала можливості віртуальних музичних платформ та інтерактивних онлайн концертів для популяризації мистецтва серед широкої аудиторії [2, с. 156].

Нові технології не лише забезпечують навчальний процес, а й змінюють саму структуру музичного мислення. Завдяки цифровим інструментам студенти: швидше засвоюють нотну грамотність через інтерактивні програми; отримують навички звукового дизайну та звукорежисури під час запису та завантаження творів на канали YouTube; розвивають самостійність і критичне мислення, аналізуючи записи власних виконань. Таким чином, навіть у кризових умовах формується сучасний тип музиканта-педагога – мобільного, креативного, технологічно обізнаного.

Отже, можна зробити висновок, що використання нових технологій у музичній освіті під час війни стало не лише вимушеним заходом, а й фактором інноваційного розвитку. Проведення Інтернету в укриття, оснащення їх цифровими інструментами та організація концертів у бомбосховищах – це новий формат культурного життя, що поєднує безпеку, творчість і духовну єдність. Сьогодні українська музична спільнота доводить, що музика – це форма опору, світла і безперервності життя.

ЛІТЕРАТУРА:

1. Гарбуз Б., Гудошник О. Музичні YouTube-спільноти як інструмент цифрового культурного обміну та популяризації української культурної спадщини // Масова комунікація у глобальному та національному вимірах. 2025. Вип. 14. С. 134. Дніпро : ДНУ, факультет систем і засобів масової комунікації. Режим доступу:

https://www.researchgate.net/publication/392338078_Muzicni_Youtube-spilnoti_ak_instrument_cifrovogo_kulturnogo_obminu_ta_popularizacii_ukrainskoi_muzicnoi_spadsini (дата звернення: 20.10.2025).

2. Стеценко-Єршова І. Віртуальні музичні платформи та інтерактивні онлайн-концерти як інноваційні інструменти популяризації академічного вокального мистецтва // Українська культура: минуле, сучасне, шляхи розвитку. 2024. Вип. 49. С. 156–162. Режим доступу: <https://zbirnyky.rshu.edu.ua/index.php/ucpmk/article/view/850/1675> (дата звернення: 20.10.2025).
3. Бенюк П., Пруднікова О., Щербак І. Дослідження ролі цифрових платформ у популяризації українського музичного мистецтва // Актуальні питання гуманітарних наук. 2025. Вип. 86, т. 1. Дрогобич : Видавничий дім «Гельветика». 364 с. Режим доступу: https://aphn-journal.in.ua/archive/86_2025/part_1/86-1_2025.pdf#page=60 (дата звернення: 20.10.2025).
4. Онлайн-концерт «Музичні барви» від вихованців КЗ «Музична школа» Великоновосілківської селищної ради [Електронний ресурс]. 2025, 2 червня. Великоновосілківська селищна військова адміністрація Волноваського району Донецчини. Режим доступу: <https://vn-gromada.gov.ua/news/1748853980/> (дата звернення: 20.10.2025).
5. Classical music performance took place in Kharkiv bomb shelter as a symbolic version of the international Kharkiv Music Festival [Електронний ресурс]. We Are Ukraine. 2022, 29 March. Режим доступу: <https://www.weareukraine.info/classical-music-performance-took-place-in-kharkiv-bomb-shelter-as-a-symbolic-version-of-the-international-kharkiv-music-festival/> (дата звернення: 20.10.2025).